

Załącznik nr 1 do  
Umowy w sprawie warunków organizacyjno – finansowych  
działalności Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej  
w Rzeszowie oraz programu jej działania

**Bożena Janda**

# PROGRAM DZIAŁANIA

## Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna w Rzeszowie

(nazwa instytucji kultury)

**Na okres: od 1 stycznia 2024 do 31 grudnia 2028 roku**

Akceptacja Zarządu Województwa Podkarpackiego

## Spis treści

|                                                            |    |
|------------------------------------------------------------|----|
| Wizja .....                                                | 3  |
| Główne wyzwania.....                                       | 8  |
| Cele/działania/wskaźniki.....                              | 19 |
| Grupy odbiorców .....                                      | 23 |
| Wystawy, działania artystyczne i działania edukacyjne..... | 26 |
| Działalność naukowa.....                                   | 28 |
| Zarządzanie zbiorami .....                                 | 29 |
| Zarządzenie instytucją.....                                | 30 |
| Majątek nieruchomy .....                                   | 33 |
| Inwestycje .....                                           | 33 |
| Komunikacja zewnętrzna.....                                | 36 |
| Gospodarka finansowa.....                                  | 37 |
| Współpraca krajowa i zagraniczna .....                     | 39 |
| Inne .....                                                 | 41 |

# **Program działania Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Rzeszowie na lata 2024-2028**

## **Wizja**

*(obraz instytucji kultury, sytuacja, wizerunek oraz pozycja)*

Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna w Rzeszowie jest wspólną instytucją kultury Województwa Podkarpackiego oraz Miasta Rzeszowa - Miasta na prawach powiatu, wpisaną do Rejestru Instytucji Kultury prowadzonego przez Województwo Podkarpackie pod nr 10/99, działającą w obrębie krajowej sieci bibliotecznej.

Biblioteka posiada osobowość prawną, a podstawę jej działalności stanowią, m.in. następujące przepisy i regulacje:

- ustawa z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach (Dz.U. z 1997 r., Nr 85, poz. 539 z późniejszymi zmianami),
- ustawa z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (t.j. Dz.U. z 2001 r., Nr 13, poz. 123 z późniejszymi zmianami),
- ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2009, Nr 157, poz. 1240 z późniejszymi zmianami),
- ustawa Kodeks Pracy z dnia 26 czerwca 1974 r. (Dz.U. z 1974, Nr 24, poz. 141 z późniejszymi zmianami),
- umowa z dnia 26 lutego 1992 r. zawarta pomiędzy Wojewodą Rzeszowskim, a Zarządem Miasta Rzeszowa w sprawie utworzenia instytucji kultury, Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Rzeszowie, zmieniona obowiązującym od 1 stycznia 1999 r. aneksem nr 6 podpisanym przez Województwo Podkarpackie i Miasto Rzeszów (z późniejszymi zmianami),
- statut WiMBP,
- regulamin organizacyjny.

Celem statutowym działania Biblioteki jest zaspokojenie potrzeb oświatowych, kulturalnych i informacyjnych mieszkańców z terenu województwa podkarpackiego

oraz Rzeszowa, a także stworzenie możliwości szerokiego dostępu do gromadzonych zasobów dorobku nauki i kultury polskiej i światowej.

Początki działalności WiMBP w Rzeszowie sięgają 1945 roku, w którym Zarząd Miejski podjął uchwałę o utworzeniu Miejskiej Biblioteki Publicznej w Rzeszowie. Załączek księgozbiorów bibliotecznych stanowiły książki przekazane przez Towarzystwo Szkoły Ludowej. Kilka lat później, w 1950 roku, powstała w Rzeszowie Wojewódzka Biblioteka Publiczna. Obie biblioteki zostały połączone w 1954 roku w jedną placówkę pod nazwą Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna w Rzeszowie. Od 2002 r. WiMBP pełni również zadania biblioteki powiatowej dla bibliotek samorządowych powiatu rzeszowskiego.

Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna w Rzeszowie jest ważną instytucją kultury w Rzeszowie i w województwie podkarpackim, ma także ugruntowaną pozycję wśród bibliotek w kraju. Znacząca pozycja WiMBP wśród instytucji kultury wynika z dużego zaufania społecznego, otwartości na potrzeby użytkowników, aktywności na różnych polach, bogatych i różnorodnych zbiorów (w tym dawnych) i szerokiej oferty usług, dobrego zarządzania, kompetencji pracowników, bogatego programu działań kulturalnych promujących czytelnictwo oraz współpracy z wieloma instytucjami z kraju i z regionu.

Na pozytywny obraz WiMBP ma wpływ również wysoki poziom komputeryzacji, znacząca liczba użytkowników, bogate zbiory cyfrowe i wprowadzone usługi elektroniczne.

Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna w Rzeszowie jest największą samorządową biblioteką publiczną w województwie podkarpackim. Dla innych publicznych bibliotek samorządowych w regionie, WiMBP w Rzeszowie pełni ważne funkcje w zakresie ich wspierania i rozwoju, świadczy pomoc doradczą, instruktażową i szkoleniową. W ostatnich latach WiMBP w Rzeszowie objęła swoim wsparciem 19 bibliotek publicznych pełniących funkcje powiatowe oraz 661 bibliotek gminnych i filii bibliotecznych w województwie podkarpackim. Niezmiernie ważnym zadaniem WiMBP realizowanym na rzecz bibliotek w regionie, jest przeprowadzanie konsultacji z przedstawicielami władz samorządowych dotyczących organizacji i funkcjonowania placówek oraz opiniowanie wniosków dotyczących łączenia bibliotek z innymi instytucjami kultury, bądź likwidacji bibliotek. Rokrocznie WiMBP gromadzi i analizuje dane dotyczące czytelnictwa i stanu bibliotek w regionie. Zebrane i przetworzone dane dotyczące sieci bibliotek publicznych w regionie stanowią

podstawę do opracowywania raportów i analiz o stanie sieci publicznych bibliotek samorządowych, które przekazywane są do Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Biblioteki Narodowej, Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, Głównego Urzędu Statystycznego oraz do Organizatorów.

Biblioteka wojewódzka koordynuje wiele działań i projektów regionalnych służących wspieraniu bibliotek publicznych na Podkarpaciu. Należą do nich cykle szkoleń poświęcone podnoszeniu kompetencji kadr bibliotekarskich, m.in. z zakresu wykorzystywania nowych mediów i technologii informacyjnych w działalności bibliotek, zarządzania bibliotekami, metod i technik pracy z czytelnikami, pracy w systemie bibliotecznym, bibliografii regionalnej oraz przygotowywania i prowadzenia projektów. Dużym zadaniem, koordynowanym w skali województwa przez WiMBP, jest projekt Dyskusyjne Kluby Książki. Biblioteka wojewódzka wspiera bibliotekarzy w zakresie tego projektu organizując dla uczestników klubów spotkania autorskie z ulubionymi pisarzami oraz szkolenia i spotkania dla moderatorów klubów. Ponadto Biblioteka nadzoruje realizację projektu badawczego Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich pt. „Analiza funkcjonowania bibliotek publicznych”, koordynuje projekt Fundacji Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego „Nie siedź – sieciuj”. WiMBP przygotowuje także propozycje dotyczące podziału środków na zakup nowości dla bibliotek publicznych w regionie w ramach Programu Wieloletniego „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2.0”.

Znaczenie WiMBP w regionie wynika również z jej roli w zakresie gromadzenia i opracowania materiałów dotyczących województwa podkarpackiego, tworzenia zasobów cyfrowych i baz danych rejestrujących piśmiennictwo regionalne. W bibliotece zgromadzono dużą kolekcję regionalistów – książek, gazet i czasopism, rękopisów, map, dokumentów ulotnych i okolicznościowych, pocztówek, zdjęć i wielu innych materiałów. Dzięki pracom digitalizacyjnym prowadzonym w ramach Podkarpackiej Biblioteki Cyfrowej, znacząca ich część została udostępniona w formie cyfrowej do swobodnego korzystania przez użytkowników Internetu. Działania biblioteki związane z piśmiennictwem o regionie dotyczą również opracowania zbiorów i zaprezentowania informacji o nich w postaci bibliografii regionalnej – najważniejszego źródła informacji o regionie, rejestrującego książki, artykuły i inne materiały dotyczące miejscowości, wydarzeń, postaci i historii powiązanych z Podkarpaciem. Pierwszy rocznik bibliografii obejmował piśmiennictwo regionalne z 1944 roku. Obecnie bibliografia regionalna tworzona jest w postaci bazy danych, a

od 2008 roku jej zawartość współtworzy kilkanaście powiatowych bibliotek publicznych województwa podkarpackiego (w tym WiMBP). Zgromadzone zasoby piśmiennictwa o regionie, bogaty warsztat informacyjny, bibliografia regionalna dokumentująca materiały publikowane od czasów powojennych, unikatowe zbiory dokumentów życia społecznego, regionalne kolekcje cyfrowe dokumentów zdigitalizowanych powodują, iż WiMBP pełni rolę najważniejszego ośrodka wiedzy o piśmiennictwie w województwie podkarpackim.

Dopełnieniem tej ważnej, regionalnej działalności WiMBP jest jej udział w promocji podkarpackich twórców – poetów, pisarzy, regionalistów, naukowców, malarzy, muzyków, dla których organizowane są promocje książek, spotkania autorskie, wieczory poetyckie, wernisaże.

Potencjałem WiMBP w Rzeszowie są zgromadzone zbiory, jak i liczba korzystających z księgozbiorów czytelników. Według stanu na koniec 2022 roku biblioteka zgromadziła 516.648 egzemplarzy książek i czasopism oprawnych, z czego literatura popularnonaukowa stanowi 37,2 %, literatura piękna dla dorosłych 36,8 %, zaś literatura piękna dla dzieci 20,7%. Biblioteka dba o rozwój księgozbiorów dzięki zakupom nowości wydawniczych, a także darom i wymianie książek. W 2022 roku zakupy książek osiągnęły 18.278 egzemplarzy, o wartości 511.566 zł. Źródłami finansowania zakupów nowości są dotacje Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, środki finansowe przekazywane przez organizatorów - Województwo Podkarpackie i Miasto Rzeszów. Biblioteka gromadzi i udostępnia również czasopisma oraz zbiory specjalne, wśród których dużą kolekcję tworzą audiobooki, dokumenty życia społecznego, filmy, kartografia, nuty, dokumenty dźwiękowe. Zbiory specjalne dopełniają starodruki i unikatowe rękopisy.

W 2022 roku z księgozbiorów filii i oddziałów WiMBP skorzystało 34.514 czytelników, którzy wypożyczyli 843.738 jednostek materiałów bibliotecznych.

Z myślą o użytkownikach WiMBP wprowadziła nowe formy udostępniania zbiorów w postaci dostępu do obcych serwisów z dokumentami elektronicznymi, m.in. do serwisu Legimi (mobilna wypożyczalnia e-booków i audiobooków), Academica (cyfrowa biblioteka publikacji naukowych) i Legalis (baza przepisów prawnych i książek z zakresu prawa).

Biblioteka aktywnie promuje czytelnictwo proponując odbiorcom szereg inicjatyw i wydarzeń, które pokazać mają korzyści sięgania po książkę i zalety kontaktu z literaturą. Wśród proponowanych przez WiMBP imprez można wyróżnić spotkania

autorskie, dyskusje i pogadanki o książce, warsztaty i lekcje biblioteczne, akcje czytelnicze, promocje nowych wydawnictw i wiele innych. W 2022 roku filie i oddziały biblioteki zorganizowały 1.656 imprez promujących czytelnictwo, w których wzięło udział 49.394 uczestników.

Wśród zaproszonych autorów, gośćmi biblioteki w ostatnich latach byli: Jakub Małecki, Jacek Hugo-Bader, Filip Springer, Cezary Łazarewicz, Witold Szablowski, Joanna Kurczab-Redlich, Wojciech Bonowicz, Wojciech Tochman, Grzegorz Kasdepke, Katarzyna Miszczuk, Ryszard Ćwirlej, Joanna Jodełka, Stefan Darda i wielu innych. Biblioteka organizuje cykle spotkań z twórcami z regionu Podkarpacia. Cyklem, który na stałe wpisał się do kalendarza wydarzeń poetyckich są Rzeszowskie Czwartki Literackie, a także Tydzień Bibliotek, Noc Biblioteki, Narodowe Czytanie, Europejskie Dni Dziedzictwa, Dzień Głośnego Czytania. WiMBP w Rzeszowie pozyskuje dodatkowe środki na dofinansowanie organizacji ważnych imprez czytelniczych z takich źródeł jak: Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Instytut Książki, Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego, Urząd Miasta Rzeszowa (m.in. w ramach Rzeszowskiego Budżetu Obywatelskiego). WiMBP w Rzeszowie od wielu lat podejmuje działania związane z komputeryzacją procesów bibliotecznych. Skomputeryzowano wiele usług, które służą użytkownikom i w znaczący sposób ułatwiają korzystanie z zasobów bibliotecznych. Użytkownicy korzystają, m.in. z możliwości zamawiania i rezerwowania książek drogą internetową, administrowania kontem czytelniczym, prolongowania egzemplarzy wypożyczonych materiałów, przeglądania katalogu online rejestrującego zbiory wszystkich placówek bibliotecznych WiMBP. Najwięcej udogodnień dla czytelników wprowadzono w Wypożyczalni Głównej, w której wdrożono system RFID, dzięki czemu czytelnicy mogą korzystać z dostępnych całą dobę książkomatu i wrzutni (trezora), w budynku Wypożyczalni mają także do dyspozycji samodzielne stanowisko do wypożyczania książek.

W kilku filiach WiMBP w Rzeszowie zainstalowano sprzęt informatyczny ułatwiający korzystanie ze zbiorów osobom niewidomym, niedowidzącym i starszym. Stanowisko komputerowe wyposażono w powiększalniki tekstu, urządzenia lektorskie, aplikacje udźwiękowiające system komputerowy, programy dostosowujące system komputerowy do potrzeb osób starszych. Dzięki urządzeniom i oprogramowaniu dedykowanym osobom z dysfunkcjami wzroku i starszym, biblioteka zapewniła większą dostępność do swoich zbiorów i informacji. Dla osób niedowidzących,

niewidomych i starszych wprowadzono także możliwość wypożyczania urządzeń odtwarzających książki mówione (tzw. czytaków) oraz korzystania z kolekcji liczącej kilka tysięcy audiobooków. Działaniem podjętym z myślą o osobach niewidomych było przygotowanie i uruchomienie w 2022 roku nowej strony internetowej WiMBP spełniającej wymogi dostępności.

Biblioteki pełnią w społeczeństwie rolę „trzeciego miejsca”, w którym chętnie spędza się czas wolny, nawiązuje kontakty i rozwija zainteresowania. WiMBP w Rzeszowie szczególnie w ostatnich latach staje się przestrzenią spotkań, miejscem inkluzywnym, neutralnym, sprzyjającym budowaniu więzi interpersonalnych i tworzeniu wspólnoty. Ponadto ma potencjał w postaci zbiorów, baz danych i zasobów elektronicznych, kadry, współpracy partnerskiej z wieloma instytucjami i organizacjami. Nowe zasoby lokalowe i zmodernizowane przestrzenie, które pojawiają się w niedalekiej przyszłości, pozwolą jeszcze lepiej rozwinąć i wykorzystać możliwości, które posiada instytucja.

## **Główne wyzwania**

*(wybrane obszary problemowe, kluczowe do uregulowania, w tym ocena możliwości realizacji założeń w ramach dotacji gwarantowanej umową z dyrektorem)*

Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna jest ważną instytucją kultury Województwa Podkarpackiego i Miasta Rzeszowa, a do jej społecznej i kulturalnej roli odnoszą się zapisy w istotnych dokumentach dotyczących rozwoju regionu jak: Strategia Rozwoju Województwa – Podkarpackie 2030 i Strategia Rozwoju Kultury Miasta Rzeszowa na lata 2023-2030. W obu tych opracowaniach podnoszona jest kwestia roli WiMBP w kontekście rozwoju kultury i integracji społecznej. W Strategii Rozwoju Województwa Podkarpackiego mowa jest o konieczności podniesienia potencjału instytucji poprzez budowę jej nowej siedziby. Autorzy Strategii Rozwoju Kultury Miasta Rzeszowa odnieśli się, m.in. do badań ankietowych wśród mieszkańców miasta i powiatu rzeszowskiego, które wskazały, iż pośród 12-tu ankietowanych instytucji kultury działających w Rzeszowie, Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna w Rzeszowie zajęła 3 miejsce wśród placówek najczęściej odwiedzanych przez mieszkańców.

Do kluczowych wyzwań jakie stoją przed WiMBP w najbliższych latach należą, m.in., wzrost poziomu czytelnictwa i zainteresowania książką oraz korzystaniem z bibliotek, poprawa warunków lokalowych biblioteki, zwiększenie oferty działań kulturalnych instytucji, polepszenie kondycji finansowej biblioteki, w tym wynagrodzeń pracowniczych oraz rozwój technologii informatycznych w placówkach WiMBP.

## **Wyzwania lokalowe**

Największym wyzwaniem dla WiMBP w Rzeszowie jest polepszenie warunków lokalowych agend części wojewódzkiej biblioteki oraz niektórych jej filii miejskich, tak by placówki te mogły pełnić rolę nowoczesnych ośrodków informacji, dostępu do wiedzy i obcowania z kulturą, łącząc w swojej przestrzeni wiele funkcji, zachęcając odbiorców do odwiedzania i spędzania w nich czasu wolnego. Będzie to możliwe dzięki nowoczesnym obiektom i aranżacjom wnętrz, oraz ciekawym rozwiązaniom architektonicznym.

Problemy z brakiem przestrzeni do działań dotyka w głównej mierze agendy należące do części wojewódzkiej biblioteki. Rozproszenie lokalowe placówek, niewielkie przestrzenie na zbiory, zajęcia kulturalne, spotkania i inne działania edukacyjne, w poważnym zakresie ograniczają rozwój instytucji. Od lat utrzymuje się sytuacja, w której pełniące ważne funkcje agendy, działają w różnych budynkach i w rozproszeniu lokalowym, co powoduje wzrost kosztów ich utrzymania i obsługi administracyjnej, utrudnia komunikację wewnętrzną i obsługę użytkowników, negatywnie wpływa na rozpoznawalność instytucji, jej prestiż i odbiór społeczny. Bariery architektoniczne (niedostosowanie obiektów do potrzeb osób niepełnosprawnych, nefunkcjonalne i trudne do adaptacji pomieszczenia) w znaczący sposób rzutują na poziom świadczenia usług bibliotecznych.

Agendy wojewódzkie, których dotyczy ta sytuacja to:

- Czytelnia Główna – budynek główny przy ul. Sokoła 13
- Wypożyczalnia Główna przy ul. Dąbrowskiego 33
- Wypożyczalnia Muzyczna przy ul. Żeromskiego 2
- Oddział dla Dzieci i Młodzieży przy ul. Słowackiego 11
- Pracownia Digitalizacji przy ul. Dąbrowskiego 58a
- Pracownia Dokumentów Życia Społecznego przy ul. Langiewicza 17

- Archiwum zakładowe oraz Magazyn Rezerwowy i Składowy przy ul. Baczyńskiego 6.

W trudnej sytuacji lokalowej są też niektóre filie miejskie WiMBP, którym brakuje przestrzeni na nowe zbiory czy działania animacyjne służące promocji czytelnictwa. Lokale kilku filii miejskich posiadają też bariery utrudniające korzystanie z nich przez osoby starsze, niepełnosprawne czy rodziców z małymi dziećmi. Przykładem takich placówek z widocznymi barierami architektonicznymi i bez przestrzeni do działań i rozwoju są: Filia nr 1 przy ul. Bohaterów 5, Filia nr 2 przy ul. Fredy 5, Filia nr 3 przy ul. Krzyżanowskiego 6, Filia nr 4 przy ul. Ofiar Katynia 15, Filia nr 5 przy ul. Budziwojskiej 194, Filia nr 10 przy ul. Podchorążych 1, Filia nr 12 przy ul. Beskidzkiej 5, Filia nr 15 przy ul. Lwowskiej 60 oraz Filia nr 20 przy ul. Solarza 9.

W 2022 i 2023 przeprowadzono remont zabytkowego budynku biblioteki przy ulicy Sokoła 13. Remont objął malowanie holu, modernizację sanitariatów, malowanie okien, czyszczenie i malowanie elewacji, wymianę rynien. Na elewacji umieszczono napis „Biblioteka” i logo instytucji, zamontowano też oświetlenie ledowe. Dzięki tym pracom budynek zyskał odświeżony wygląd. Budynek zabytkowy jednak nadal nie jest dostosowany dla osób niepełnosprawnych, ma ograniczenia w przestrzeni, które uniemożliwiają poszerzanie zbiorów oraz organizację większych wydarzeń bibliotecznych.

Prócz Czytelni i obszernych magazynów książek, w budynku głównym biblioteki przy ul. Sokoła 13 mieszczą się działy Administracji i Obsługi, Księgowości, Kadr, Instrukcyjno-Metodyczny, Informacyjno-Bibliograficzny, Gromadzenia Zbiorów, Opracowania Zbiorów, Komputeryzacji Procesów Bibliotecznych, Udostępniania Zbiorów, Dyrekcja oraz stanowiska jednoosobowe. Niewielkie lokale posiadają także inne placówki należące do WiMBP: Wypożyczalnia Główna, Oddział dla Dzieci i Młodzieży, Wypożyczalnia Muzyczna oraz większość filii miejskich. Zajmowane przestrzenie, w przypadku WiMBP, stanowią widoczną barierę rozwojową. Obecnie biblioteka ma najtrudniejsze warunki lokalowe wśród wszystkich publicznych bibliotek stopnia wojewódzkiego w Polsce, a nawet wśród wielu publicznych bibliotek miejskich i powiatowych w województwie podkarpackim. W 2023 roku przeprowadzono częściowy remont Oddziału dla Dzieci i Młodzieży i Wypożyczalni Muzycznej.

Plan działalności WiMBP na kolejne lata, w zakresie lokali bibliotecznych zakłada:

- podjęcie dalszych starań i prac związanych z budową nowoczesnej siedziby głównej biblioteki na działce w rejonie ulic J. Piłsudskiego i A. Towarnickiego w Rzeszowie,
- przeniesienie do większych i bardziej funkcjonalnych lokali niektórych filii miejskich, remonty i nowoczesne wyposażenie placówek.

Największym wyzwaniem będzie budowa nowej siedziby WiMBP w Rzeszowie, która mogłaby zapewnić miejsce na pomieszczenie wszystkich wymienionych jednostek należących do części wojewódzkiej biblioteki, przestrzeń do rozwoju zasobów, kreowania nowych usług oraz prowadzenia aktywnej działalności kulturalnej, edukacyjnej i szkoleniowej. Planowana inwestycja jest bardzo pożądaną i niezwykle oczekiwaną przez czytelników, użytkowników i bibliotekarzy. W latach 2021-2023 Dyrektor WiMBP podjął starania o zabezpieczenie odpowiedniej działki budowlanej w mieście pod taką inwestycję. Działka taka o wielkości ok. 1 hektara, w samym centrum Rzeszowa, została wskazana przez Prezydenta Miasta. 28 czerwca 2023 r. podpisano list intencyjny w sprawie inwestycji pod nazwą Biblioteka Nowa wraz z częścią audytoryjną. Nowoczesny gmach zapewni optymalne warunki funkcjonowania biblioteki, realizowania przez nią statutowych obowiązków, powiększania księgozbiorów, kreowania nowych usług i prowadzenia działalności kulturalnej dla różnych grup odbiorców. Do kwestii powstania nowej siedziby WiMBP w Rzeszowie odnoszą się zapisy „Strategii rozwoju Województwa – Podkarpackie 2030” mówiące o założeniach powołania Podkarpackiej Galerii Słowa i Obrazu. Działania na najbliższe lata obejmą zaprojektowanie i wybudowanie budynku wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną, umożliwiającą prawidłowe funkcjonowanie obiektu, tj. z sieciami uzbrojenia terenu, z przyłączami teleinformatycznymi, światłowodowymi, drogami dojazdowymi, parkingiem oraz z małą architekturą wokół obiektu. Budynek zostanie wyposażony w instalacje elektryczne i informatyczne (wraz z centrum sterowania i serwerownią), w instalacje sanitarne, kanalizacyjne, ciepłownicze, systemy klimatyzacji i wentylacji itp. W obiekcie zostaną zamontowane niezbędne urządzenia, sprzęt komputerowy i multimedialny, meble biurowe i biblioteczne itp. Budynek będzie posiadał windy umożliwiające przemieszczanie się czytelników i pracowników, w tym osób niepełnosprawnych. Budynek zostanie przystosowany pod względem architektonicznym i technicznym, tak by był przyjaznym miejscem dla wszystkich odwiedzających, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, starszych oraz rodziców z małymi dziećmi. Projekt budynku

zostanie przygotowany z uwzględnieniem zeroemisyjnych technologii przyjaznych dla środowiska, z zastosowaniem odnawialnych źródeł energii oraz z uwzględnieniem rozwiązań „zielonych, żyjących budynków”, stosowanych we współczesnej architekturze.

Planowana powierzchnia nowej biblioteki to ok. 11.000 m<sup>2</sup> (bez części audytoryjnej). Planowany budynek biblioteczny będzie posiadał 4-5 kondygnacji naziemnych i 1 kondygnację podziemną.

Przybliżone terminy poszczególnych etapów realizacji inwestycji:

- dwuetapowy konkurs architektoniczno-urbanistyczny: 2024 r.;
- prace projektowe, przygotowanie pełnej dokumentacji budowlanej: lata 2025 – 2026;
- postępowania przetargowe: 2027 r.;
- etap realizacyjny: budowy i wyposażenia obiektu: lata 2028 – 2030;
- etap wdrożenia działalności instytucji wg nowych zasad i z uwzględnieniem intensyfikacji założonych działań: do 2031 roku.

Nowa biblioteka, zgodnie z tendencjami zachodniego bibliotekarstwa, byłaby „destination library” – miejscem szczególnie atrakcyjnym w przestrzeni publicznej, chętnie odwiedzanym, będącym celem wypraw. Taka biblioteka będzie miejscem atrakcyjnym dla wszystkich, też dla rodzin z dziećmi. Obiekt zapewni przestrzeń dla różnorodnych zbiorów bibliotecznych, które będą stanowiły zasadniczy jego trzon, wokół którego będą odbywały się różne działania kulturalne, naukowe, a także rozrywkowe (spotkania z autorami, wystawy, promocje książek, warsztaty i koncerty, seminaria, konferencje, kluby dyskusyjne). Nowy obiekt zapewni dostęp do różnorodnych usług, wykorzystujących nowoczesne technologie informatyczne. Nowoczesne urządzenia, takie jak wrzutnia książek i książkomat sprzyjać będą samodzielnej wygodnej obsłudze czytelników, również po godzinach zamknięcia placówki. Biblioteka budować będzie różnorodne kolekcje zbiorów cyfrowych tworząc Podkarpacką Bibliotekę Cyfrową, współpracując przy tym z instytucjami, stowarzyszeniami i osobami posiadającymi zbiory piśmiennicze, które można digitalizować i udostępniać online. Na rzecz powiększenia zasobów cyfrowych w nowym obiekcie funkcjonowała będzie Pracownia Digitalizacji Zbiorów, umożliwiająca cyfryzację różnorodnych dokumentów piśmienniczych. Nowoczesny budynek biblioteczny będzie w pełni przystosowany do obsługi osób

niepełnosprawnych, zarówno pod względem infrastruktury jak i oferty zbiorów odpowiednio dobranych i przygotowanych (książki w brajlu, dotykowe, z dużą czcionką, filmy z audiodeskrypcją). Dzięki specjalnie przygotowanym pracownikom szkoleniowym biblioteka będzie mogła prowadzić warsztaty dla seniorów z wykorzystania nowych technologii informatycznych w życiu codziennym. Dzięki nowej siedzibie, biblioteka znacząco poszerzy zakres swojej działalności i poprawi atrakcyjność oferty e-usług bibliotecznych, powiększy kolekcje zasobów tradycyjnych i elektronicznych, oraz wprowadzi wiele udogodnień, dzięki którym wpłynie na zniwelowanie wykluczenia cyfrowego wśród osób ze specjalnymi potrzebami czytelnickimi i informacyjnym z regionu. Nowoczesna biblioteka przyciągać będzie również różne osoby bogatą ofertą działań kulturalnych: promocji książek, spotkań autorskich, zajęć dla dzieci. Obok dużej biblioteki będzie funkcjonowała sieć bibliotek zlokalizowanych na rzeszowskich osiedlach, zaś wszystkie razem będą stanowiły jedną sieć dopełniających się w działaniu placówek.

Ważnym elementem sieci bibliotek publicznych w Rzeszowie są filie miejskie, utrzymywane przez samorząd miasta. W przypadku filii WiMBP w Rzeszowie, działania powinny zmierzać w kierunku modernizacji i remontów pomieszczeń już istniejących. W 2024 roku planowana jest gruntowna modernizacja Filii nr 2 przy ul. Fredry 2. W kolejnych latach remonty i nowe aranżacje powinny objąć kolejne placówki, m.in. Filię nr 3 i Filię nr 4. W przypadku niektórych filii konieczne jest znalezienie lokali większych lub w lepszych, niż dotychczasowe, lokalizacjach i przeniesienie do nich bibliotek, zapewniając im dobre warunki funkcjonowania. Przeprowadzenie modernizacji filii miejskich, w tym zmiana lokalizacji niektórych placówek, uzależnione jest od przekazania środków na ten cel przez Organizatora – Miasto Rzeszów.

### **Wyzwania związane ze zwiększaniem poziomu czytelnictwa, zachęcaniem do udziału społeczeństwa w życiu kulturalnym i wpływaniem na kształtowanie jego kompetencji kulturowych**

WiMBP w Rzeszowie jest bardzo prężnie działającą instytucją kultury, której kreatywność wyraża się poprzez realizację różnorodnych form działalności kulturalnej i edukacyjnej. Jednym z największych wyzwań rzeszowskiej biblioteki jest

stałe podnoszenie poziomu czytelnictwa, kształtowanie kultury czytelniczej i wpływanie na podnoszenie poziomu uczestnictwa w kulturze i kompetencji kulturowych społeczności miasta i Podkarpacia. W latach 2022-2023 (po okresie pandemii), notowane są wzrosty czytelnictwa, jednak jego poziom jest nadal niezadowalający (co nie odbiega od tendencji ogólnokrajowych). W skali województwa podkarpackiego w 2022 roku z bibliotek publicznych korzystało 276.197 czytelników – mieszkańców Podkarpacia. W samym Rzeszowie z bibliotek publicznych skorzystało 34.514 czytelników.

Działania, które zostaną podjęte przez WiMBP w latach 2024-2028, w zakresie realizacji najważniejszych wyzwań czytelniczych uwzględnią:

- przemyślane zakupy nowości wydawniczych, które odpowiadać będą oczekiwaniom czytelników, branie pod uwagę sugestii czytelników poszukujących książek ulubionych autorów, pozycji należących do gatunków cieszących się dużym zainteresowaniem, ale także odpowiadanie na oczekiwania użytkowników poszukujących bardziej ambitnej literatury,
- stałą analizę wykorzystania księgozbiorów już istniejących w bibliotekach, wycofywanie książek już nie znajdujących czytelników, bądź zniszczonych i „zacztyanych”,
- analizę serwisów internetowych publikujących opinie czytelników o książkach oraz opinie recenzentów i krytyków literackich, w celu wyboru najciekawszych pozycji do księgozbiorów bibliotecznych,
- poszukiwanie sposobów zainteresowania biblioteką i jej zbiorami osób, które czytają książki, ale nie są czytelnikami bibliotek oraz osób nieczytających,
- kształtowanie oferty biblioteki dla różnych grup czytelników i użytkowników,
- rozszerzenie dostępu do oferty e-booków, audiobooków i synchrobooków dla czytelników, którzy wybierają elektroniczną formę czytania książek,
- unowocześnianie oferty biblioteki poprzez rozwój udogodnień elektronicznych związanych z korzystaniem ze zbiorów bibliotecznych, takich jak: zdalne zamawianie, rezerwowanie i prolongowanie książek, samoobsługowy zapis do biblioteki, stosowanie urządzeń elektronicznych do wypożyczeń i zwrotów książek po godzinach zamknięcia największej placówki (Wypożyczalni Głównej) – w postaci wrzutni książek i książkomatu ; wykorzystanie mobilnej

wersji systemu bibliotecznego do wyszukiwania informacji o zbiorach i zamawiania pozycji na urządzeniach takich jak smartfon,

- rozwijanie oferty działań kulturalnych w WiMBP, ze szczególnym uwzględnieniem wydarzeń i aktywności związanych z promocją dobrej książki, zachęcanie do sięgania po literaturę osób w różnym wieku, w tym objęcie działaniami najmłodszych czytelników – małe dzieci do lat 3, ale także młodzieży powyżej 13-tego roku życia i seniorów,
- rozszerzenie nowych form działań kulturalnych obejmujących plenerowe akcje czytelnicze oraz spotkania w innych instytucjach, uwzględniające „wychodzenie” biblioteki z działaniami poza lokale, w których funkcjonują,
- zwiększenie obecności biblioteki w mediach, szczególnie w mediach elektronicznych (internetowych), dzięki którym z ofertą WiMBP można dotrzeć do większego grona odbiorców oferty czytelniczej i kulturalnej instytucji,
- szersza współpraca w zakresie upowszechniania czytelnictwa z innymi bibliotekami i instytucjami kultury, szkołami, przedszkolami i organizacjami pozarządowymi.

Dzięki ciekawym zbiorom, atrakcyjnym działaniom, nowym aktywnościom i przestrzeniom, w których obecna będzie biblioteka, oraz kreatywności i zaangażowaniu bibliotekarzy, WiMBP będzie w stanie utrzymać obecnych, ale i pozyskać nowych czytelników i użytkowników oraz wpłynąć na rozwój czytelnictwa i kompetencji kulturowych mieszkańców regionu.

### **Wyzwania związane z rozszerzaniem kolekcji zbiorów online oraz zastosowaniem nowoczesnych technologii w działalności WiMBP**

W latach 2024-2028 w WiMBP w Rzeszowie kontynuowane będą prace w zakresie rozwijania i doskonalenia komputeryzacji procesów bibliotecznych. Działania dotyczyć będą, m.in. utrzymania i modernizowania elektronicznych usług bibliotecznych w oparciu o system SOWA-SQL, wdrożone zostaną udoskonalone wersje systemu bibliotecznego, z nowymi funkcjonalnościami dla czytelników. Obecnie system biblioteczny zapewnia, m.in. możliwość rezerwacji egzemplarzy, obsługi konta czytelnika, prolongowania książek, przeszukiwania zasobów katalogu online z użyciem wielu kluczy i deskryptorów. Dostępność do informacji o zbiorach

umożliwia wdrożona wersja mobilna oprogramowania bibliotecznego, dzięki której użytkownicy otrzymali dostęp do zasobów katalogu elektronicznego za pośrednictwem urządzeń mobilnych, takich jak smartfon czy tablet.

Nowoczesne rozwiązania informatyczne w postaci czynnych całą dobę urządzeń, jak książkomat (pozwalający na odbiór z biblioteki zarezerwowanych egzemplarzy) oraz wrzutnia (umożliwiająca samodzielne zwroty wypożyczonych książek) okazały się niezwykle przydatne w okresie pandemii i dużej liczby zakażeń koronawirusem, ograniczając bezpośredni kontakt czytelników z obsługą biblioteki. Urządzenia te są chętnie użytkowane również po okresie obowiązywania reżimów sanitarnych, ułatwiając dostęp do biblioteki, również po godzinach jej otwarcia.

W kolejnych latach rozwijane będą zasoby cyfrowe WiMBP w Rzeszowie. Dzięki Pracowni Digitalizacji, wyposażonej w sprzęt służący cyfryzacji, możliwe będzie kontynuowanie prac związanych z digitalizacją zbiorów bibliotecznych własnych i powierzonych przez inne instytucje i osoby. Cyfryzacji podlegać będą różnego rodzaju dokumenty (głównie dawne, ale i współczesne), jak: książki, czasopisma regionalne i lokalne, mapy, zdjęcia, pocztówki, dokumenty archiwalne i ulotne. Zdigitalizowane i opracowane zasoby elektroniczne będą włączane do kolekcji Podkarpackiej Biblioteki Cyfrowej. Planowane jest także powiększanie innego ważnego serwisu z dokumentami cyfrowymi pod nazwą „Przeszłość w pamiątkach ukryta”. Projekt ten zakłada cyfryzację pamiątek rodzinnych (zdjęć, dokumentów) przekazywanych przez mieszkańców Podkarpacia.

Zmieniające się potrzeby, szczególnie młodszych użytkowników, spowodowały pojawienie się nowej usługi w bibliotekach, polegającej na, bezpłatnym dla użytkowników WiMBP, dostępie do serwisów książek w postaci elektronicznej (ebooków, audiobooków i synchrobooków). Dynamiczny rozwój platform elektronicznych oraz oczekiwania użytkowników spowodują dalszą dywersyfikację zbiorów bibliotecznych oraz potrzebę subskrybowania dostępu do zewnętrznych serwisów z e-bookami, takich jak Legimi.

W perspektywie kolejnych lat funkcjonowania WiMBP modernizacji podlegał będzie sprzęt informatyczny wykorzystywany w bibliotece. Unowocześniony zostanie sprzęt i oprogramowanie głównej serwerowni WiMBP, gdzie przechowywane są bazy danych i inne zasoby elektroniczne biblioteki. Sukcesywnie wymieniany będzie przestarzały sprzęt informatyczny przeznaczony dla czytelników i bibliotekarzy w filiach miejskich WiMBP.

## **Wyzwania związane z rozwijaniem działalności regionalnej WiMBP w Rzeszowie jako placówki kultury działającej na obszarze wielokulturowego Podkarpacia**

Biblioteka będzie kontynuowała swoje działania w sferze upowszechniania wiedzy o niezwykłym i unikatowym charakterze Podkarpacia, przede wszystkim o twórcach i działaczach kultury, dziedzictwie kulturowym, historii, rozwoju i jego specyficznym, wielokulturowym obliczu.

Ważnym elementem działalności w kolejnych latach będzie promocja lokalnych i regionalnych pisarzy i artystów przez organizację spotkań, wystaw, warsztatów itp. Projektami związanymi z kulturą regionu, do których włączyła się biblioteka, i które będą realizowane w kolejnych latach są: Program Ochrony, Popularyzacji i Promocji Kultury Lasowiackiej jako ważnego zasobu dziedzictwa kulturalnego województwa podkarpackiego, Europejskie Dni Dziedzictwa (nawiązujące do tradycji regionu), Rok Rodziny Ulmów (obchodzony w 2023 i 2024 r.), czy rocznica lokacji Rzeszowa (w 2024 r. obchodzona będzie 670. rocznica założenia miasta). Różnorodne działania związane z promocją dziedzictwa kulturowego regionu będą korelowały z założeniami kreowanej wizji Biblioteki Nowej – planowanej, nowoczesnej siedziby Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Rzeszowie.

## **Wyzwania kadrowe**

Zadaniem Dyrektora w kolejnej kadencji będzie budowanie zespołu pracowników ukierunkowanych na realizację celów i misji instytucji. Wiele już udało się w tej mierze osiągnąć, ale weryfikacji wymaga system motywowania pracowników, nagradzania najbardziej ambitnych i zaangażowanych pracowników oraz odpowiedniego obsadzania poszczególnych stanowisk pracowniczych i kierowniczych w bibliotece. Problemem pozostają niesatysfakcjonujące pracowników płace, brak motywujących do pracy nagród i premii, spłaszczanie wynagrodzeń oraz zróżnicowanie płac osób zatrudnionych w części wojewódzkiej i miejskiej.

Potencjał jakim są pracownicy instytucji, wpływa w dużej mierze na jej kształt. Współczesność wywołuje nowe wyzwania dla bibliotek, m.in. w zakresie nowych technologii informatycznych, zróżnicowanych potrzeb kulturalnych, usług i zbiorów. Wszystkie te kwestie wymagają od Dyrekcji i pracowników biblioteki dużej aktywności, otwartości, kreatywności oraz stałego włączania się w uczestnictwo. Punktem wyjścia w nakreślaniu planu działania i rozwoju instytucji jest zaangażowanie pracowników w realizację różnych projektów. Zamiarem moim jest budowanie ambitnego i aktywnego zespołu pracowników, świadomego celów swojej pracy. Przemyślenia i weryfikacji wymaga system motywowania pracowników, nagradzania najbardziej ambitnych i zaangażowanych bibliotekarzy oraz odpowiedniego obsadzania poszczególnych stanowisk kierowniczych. Elementem zarządzania kadrami WiMBP w Rzeszowie, a jednocześnie czynnikiem wpływającym na ich rozwój i motywację, będzie system szkoleń i doskonalenia zawodowego, stałe rozwijanie umiejętności pracowniczych, w tym zdolności interpersonalnych, kwalifikacji i potencjału osób zatrudnionych. W związku z „otwarcie” zawodu i znajdowaniem w bibliotece zatrudnienia przez osoby, które nie posiadają żadnych kwalifikacji bibliotekarskich, kontynuowany będzie proces szkoleń i warsztatów dla młodych pracowników zatrudnianych w WiMBP w Rzeszowie. W pierwszej kolejności systemem szkoleń objęci będą pracownicy z najkrótszym stażem pracy, którzy mają przeważnie zbyt małą i powierzchowną znajomość problematyki funkcjonowania biblioteki, jej celów, problemów i wyzwań.

## Cele/działania/wskaźniki

(cele powinny być wyznaczone w oparciu o zadania statutowe instytucji i być dla niej prorozwojowe, prosimy o określenie działań, które umożliwiają realizację celów oraz określenie wskaźników, które pozwalają zmierzyć efektywność podjętych działań. Podanie orientacyjnej wartości wskaźnika w poszczególnych latach na poziomie minimum)

Tabela 1. Cele działania i wskaźniki wyznaczone do realizacji przez Dyrektora

| Cel                   | Działania                                                                 | Wskaźniki                                            | Wskaźniki                              | Wskaźniki                              | Wskaźniki                              | Wskaźniki                              | Wskaźniki                              |
|-----------------------|---------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------|----------------------------------------|----------------------------------------|----------------------------------------|----------------------------------------|----------------------------------------|
|                       |                                                                           | Wartość wskaźnika w roku N (według planu na 2023 r.) | Wartość wskaźnika w roku N+1 (2024 r.) | Wartość wskaźnika w roku N+1 (2025 r.) | Wartość wskaźnika w roku N+1 (2026 r.) | Wartość wskaźnika w roku N+1 (2027 r.) | Wartość wskaźnika w roku N+1 (2028 r.) |
| Gromadzenie zbiorów   | 1) Książki (zakup)                                                        | 10.430 egz.                                          | 10.440 egz.                            | 10.450 egz.                            | 10.460 egz.                            | 10.470 egz.                            | 10.480 egz.                            |
|                       | 2) Zbiory specjalne (zakup)                                               | 1.800 egz.                                           | 1.810 egz.                             | 1.820 egz.                             | 1.830 egz.                             | 1.840 egz.                             | 1.850 egz.                             |
|                       | 3) Czasopisma (zakup)                                                     | 320 tytułów                                          | 321 tytułów                            | 322 tytułów                            | 323 tytułów                            | 324 tytułów                            | 325 tytułów                            |
|                       | 4) Dokumenty życia społecznego                                            | 2.000 egz.                                           | 2.010 egz.                             | 2.020 egz.                             | 2.030 egz.                             | 2.040 egz.                             | 2.050 egz.                             |
| Opracowanie zbiorów   | Opracowanie rekordów bibliograficznych z deskryptorami i klasyfikacją UKD | 20.000 rekordów                                      | 20.010 rekordów                        | 20.020 rekordów                        | 20.030 rekordów                        | 20.040 rekordów                        | 20.050 rekordów                        |
| Udostępnianie zbiorów | Udostępnianie zbiorów bibliotecznych na zewnątrz w filiach oddziałach     | 845.000 egz.                                         | 850.000 egz.                           | 855.000 egz.                           | 860.000 egz.                           | 865.000 egz.                           | 870.000 egz.                           |

| Cel                                                                               | Działania                                                                                | Wskaźniki                                            | Wskaźniki                              | Wskaźniki                              | Wskaźniki                              | Wskaźniki                              | Wskaźniki                             |
|-----------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------|----------------------------------------|----------------------------------------|----------------------------------------|----------------------------------------|---------------------------------------|
|                                                                                   |                                                                                          | Wartość wskaźnika w roku N (według planu na 2023 r.) | Wartość wskaźnika w roku N+1 (2024 r.) | Wartość wskaźnika w roku N+1 (2025 r.) | Wartość wskaźnika w roku N+1 (2026 r.) | Wartość wskaźnika w roku N+1 (2027 r.) | Wartość wskaźnika w roku N+1(2028 r.) |
|                                                                                   | Udostępnienia na miejscu w filiach i oddziałach                                          | 92.300 egz.                                          | 92.400 egz.                            | 92.500 egz.                            | 92.600 egz.                            | 92.700 egz.                            | 92.800 egz.                           |
|                                                                                   | Wypożyczenia międzybiblioteczne                                                          | 170 egz.                                             | 180 egz.                               | 190 egz.                               | 200 egz.                               | 210 egz.                               | 220 egz.                              |
|                                                                                   | Liczba czytelników zarejestrowanych                                                      | 38.000 czyt.                                         | 38.200 czyt.                           | 38.400 czyt.                           | 38.600 czyt.                           | 38.800 czyt.                           | 39.000 czyt.                          |
| Konserwacja zbiorów                                                               | Konserwacja jednostek zniszczonych                                                       | 2.000 jednostek                                      | 2.010 jednostek                        | 2.020 jednostek                        | 2.030 jednostek                        | 2.040 jednostek                        | 2.050 jednostek                       |
| Działalność informacyjna                                                          | Udzielanie informacji                                                                    | 38.500 informacji                                    | 38.600 informacji                      | 38.700 informacji                      | 38.800 informacji                      | 38.900 informacji                      | 39.000 informacji                     |
| Digitalizacja zbiorów                                                             | Cyfryzacja zbiorów i ich udostępnienie online                                            | 2.500 dok.                                           | 2.510 dok.                             | 2.520 dok.                             | 2.530 dok.                             | 2.540 egz.                             | 2.550 egz.                            |
| Działalność wydawnicza                                                            | Opracowanie materiałów statystycznych, kalendarów, metodycznych, informacyjnych i innych | 16 pozycji                                           | 17 pozycji                             | 18 pozycji                             | 19 pozycji                             | 20 pozycji                             | 21 pozycji                            |
| Działalność instrukcyjno-metodyczna na rzecz bibliotek województwa podkarpackiego | Wyjazdy instruktażowe do bibliotek w regionie.                                           | 50 wizytacji                                         | 51 wizytacji                           | 52 wizytacji                           | 53 wizytacji                           | 54 wizytacji                           | 55 wizytacji                          |

| Cel                                                            | Działania                                                                                    | Wskaźniki                                            | Wskaźniki                              | Wskaźniki                              | Wskaźniki                              | Wskaźniki                              | Wskaźniki                              |
|----------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------|----------------------------------------|----------------------------------------|----------------------------------------|----------------------------------------|----------------------------------------|
|                                                                |                                                                                              | Wartość wskaźnika w roku N (według planu na 2023 r.) | Wartość wskaźnika w roku N+1 (2024 r.) | Wartość wskaźnika w roku N+1 (2025 r.) | Wartość wskaźnika w roku N+1 (2026 r.) | Wartość wskaźnika w roku N+1 (2027 r.) | Wartość wskaźnika w roku N+1 (2028 r.) |
|                                                                | Instruktaże i porady                                                                         | 500 porad                                            | 510 porad                              | 520 porad                              | 530 porad                              | 540 porad                              | 550 porad                              |
|                                                                | Szkolenia, seminaria, konferencje, warsztaty                                                 | 101 godz. szkoleń                                    | 111 godz. szkoleń                      | 121 godz. szkoleń                      | 131 godz. szkoleń                      | 141 godz. szkoleń                      | 151 godz. szkoleń                      |
| Działalność na rzecz bibliotek powiatu rzeszowskiego           | Wyjazdy instruktażowe do bibliotek w powiecie                                                | 14 wizytacji                                         | 15 wizytacji                           | 16 wizytacji                           | 17 wizytacji                           | 18 wizytacji                           | 19 wizytacji                           |
|                                                                | Instruktaże i porady                                                                         | 120 porad                                            | 125 porad                              | 130 porad                              | 135 porad                              | 140 porad                              | 145 porad                              |
|                                                                | Szkolenia, seminaria, konferencje, warsztaty                                                 | 29 godz. szkoleń                                     | 40 godz. szkoleń                       | 45 godz. szkoleń                       | 50 godz. szkoleń                       | 55 godz. szkoleń                       | 60 godz. szkoleń                       |
| Współpraca z innymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi | Współpraca w zakresie organizacji wydarzeń, szkoleń, projektów, digitalizacji, promocji itd. | 45 instytucji i organizacji                          | 47 instytucji i organizacji            | 49 instytucji i organizacji            | 51 instytucji i organizacji            | 53 instytucji i organizacji            | 55 instytucji i organizacji            |

| Cel                                          | Działania                                                                                         | Wskaźniki                                            | Wskaźniki                              | Wskaźniki                              | Wskaźniki                              | Wskaźniki                              | Wskaźniki                             |
|----------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------|----------------------------------------|----------------------------------------|----------------------------------------|----------------------------------------|---------------------------------------|
|                                              |                                                                                                   | Wartość wskaźnika w roku N (według planu na 2023 r.) | Wartość wskaźnika w roku N+1 (2024 r.) | Wartość wskaźnika w roku N+1 (2025 r.) | Wartość wskaźnika w roku N+1 (2026 r.) | Wartość wskaźnika w roku N+1 (2027 r.) | Wartość wskaźnika w roku N+1(2028 r.) |
| Doskonalenie zawodowe pracowników biblioteki | Szkolenia, warsztaty, konferencje, seminaria (w tym w formie online)                              | 60 godz. szkoleń                                     | 65 godzin szkoleń                      | 70 godzin szkoleń                      | 75 godz. szkoleń                       | 80 godz. szkoleń                       | 85 godz. szkoleń                      |
| Działalność kulturalna i edukacyjna          | Spotkania, konkursy, wystawy, akcje i inne imprezy promujące czytelnictwo (w tym w formie online) | 1.671 imprez                                         | 1.681 imprez                           | 1.691 imprez                           | 1.701 imprez                           | 1.711 imprez                           | 1.721 imprez                          |
| Inwestycje *                                 | - część wojewódzka**                                                                              | 1                                                    | 3                                      | 1                                      | 1                                      | 2                                      | 2                                     |
|                                              | - część miejska                                                                                   | 0                                                    | 0                                      | 0                                      | 1                                      | 1                                      | 1                                     |
| Remonty*                                     | - część wojewódzka                                                                                | 1                                                    | 0                                      | 2                                      | 0                                      | 0                                      | 0                                     |
|                                              | - część miejska                                                                                   | 0                                                    | 1                                      | 1                                      | 1                                      | 0                                      | 0                                     |

*\*realizacja planu inwestycji i remontów uzależniona jest od otrzymania dotacji od organizatorów*

*\*\*w planie inwestycji w części wojewódzkiej na lata 2024-2028 uwzględniono, m.in. działania związane z budową nowej siedziby głównej biblioteki (postęp prac uzależniony jest od pozyskania środków finansowych na ten cel)*

## Grupy odbiorców

*(charakterystyka grup odbiorców działań instytucji)*

WiMBP, jako biblioteka publiczna, skierowuje swoją ofertę usługową do wszystkich grup odbiorców – do dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym, młodzieży, osób dorosłych, w tym starszych (seniorów). Biblioteka zabiega o zwiększenie zasięgu czytelnictwa, stąd księgozbiory oraz usługi biblioteczne są tak kształtowane, by zadowolili jak najszerszą grupę odbiorców. Pandemia Covid-19, czasowe zamknięcie bibliotek, wprowadzone obostrzenia sanitarne spowodowały spadki w zakresie wszystkich wskaźników czytelnictwa. Wyniki czytelnicze z 2022 roku pokazują, że tendencja spadkowa została zahamowana i obserwować można wzrost czytelnictwa.

Według danych na 2022 r. w WiMBP w Rzeszowie zarejestrowanych było 37.522 czytelników. Obecnie, w stosunku do okresu pandemii, obserwowane są wzrosty zarówno liczby czytelników aktywnie korzystających ze zbiorów bibliotecznych, jak i liczby wypożyczonych książek, co obrazuje poniższe zestawienie:

*Tabela 2. Liczba czytelników oraz wypożyczeń*

|                                | <b>2020</b>        | <b>2021</b>        | <b>2022</b>        |
|--------------------------------|--------------------|--------------------|--------------------|
| Liczba czytelników aktywnych   | 31.471 czytelników | 31.344 czytelników | 34.514 czytelników |
| Liczba wypożyczeń księgozbioru | 614.244 egz.       | 764.388 egz.       | 843.738 egz.       |

Spółeczny zasięg czytelnictwa w latach 2020-2022, będący stosunkiem liczby czytających na 100 mieszkańców przedstawia się następująco:

*Tabela 3. Zasięg czytelnictwa*

|                               | <b>2020</b> | <b>2021</b> | <b>2022</b> |
|-------------------------------|-------------|-------------|-------------|
| Czytelnicy na 100/mieszkańców | 17,4        | 17,4        | 19,1        |

Niezmiennie od lat, najliczniejszą grupę czytelników w placówkach biblioteki stanowią osoby w wieku 25-44 lata (w 2020 r. stanowiły one 32%, w 2021 r. 31,6%, a w 2022 r. 31,1%) oraz osoby w wieku 45-60 lat i seniorzy powyżej 60 roku życia - czytelnicy ci łącznie stanowią największą grupę użytkowników bibliotek WiMBP

(66,3%). Wzrost odsetka czytelników dotyczył osób młodych z przedziału wiekowego 6-12 lat (13,1%). Minimalnie spadła liczba czytelników w wieku 13-15 lat (4,7%) oraz 16-19 lat (5,4%), na stałym poziomie pozostaje liczba czytelników w wieku 20-24 lata (7,2%). Wzrasta liczba użytkowników bibliotek w wieku do lat 5 (3,2%). Uogólniając, obecnie czytelnicy do 24 roku życia stanowią mniejszość w bibliotekach (33,6%), przy niewielkiej tendencji wzrostowej.

Na poprawę sytuacji w zakresie korzystania z bibliotek osób młodych, mogłyby wpłynąć odpowiednia aranżacja przestrzeni bibliotecznej dla młodzieży, wydzielone i odpowiednio dobrane księgozbiory odpowiadające na ich zapotrzebowanie i zgodne z zainteresowaniami młodzieży (np. gromadzenie w większym zakresie literatury „young adult” poruszającej ważne dla młodzieży tematy). W praktyce biblioteka powinna także w większym stopniu uwzględnić potrzeby czytelnicze najmłodszych dzieci korzystających z bibliotek wraz z rodzicami i opiekunami (oferta dla rodzin z małymi dziećmi) oraz zadbać o miejsce do organizacji zajęć dla dzieci poniżej 3 roku życia i ich opiekunów, a także zapewnić odpowiednio przygotowanych pracowników. Wśród wszystkich placówek, największą liczbę czytelników w 2022 r. zarejestrowała Czytelnia Główna (ul. Sokoła), Filia nr 18 (ul. Łukasiewicza), Oddział dla Dzieci i Młodzieży (ul. Słowackiego) oraz Filia nr 8 (ul. Okulickiego) i Filia nr 13 (ul. Iwonicka). Wśród liderów zwraca uwagę Czytelnia Główna, w której znacząca część księgozbioru (udostępnianego do niedawna prezencyjnie, na miejscu) przeznaczono do udostępniania do domu. Spowodowało to znaczący wzrost czytelników i wypożyczeń w tej placówce. Filię nr 18 przeniesiono w 2022 r. do większego, odpowiednio zaaranżowanego lokalu, wzbogacono jej zbiory i wzmocniono kadre placówki, co przełożyło się na dobre wyniki czytelnicze. Pozostałe wymienione placówki są bardzo aktywne w swoim środowisku, angażując się w działalność kulturalną, co również znalazło odzwierciedlenie w większej liczbie czytelników. W 2022 r., w porównaniu z okresem pandemii, wzrosła liczba odwiedzin w wypożyczalniach i czytelniach WiMBP, co obrazuje poniższa tabela:

*Tabela 4. Liczba odwiedzin w bibliotece*

|                               | <b>2020</b> | <b>2021</b> | <b>2022</b> |
|-------------------------------|-------------|-------------|-------------|
| Liczba odwiedzin w bibliotece | 243.421     | 310.276     | 332.573     |

Niesłabnącym zainteresowaniem użytkowników cieszą się wydarzenia kulturalne i imprezy związane z promocją czytelnictwa, które organizuje biblioteka. W okresie pandemii biblioteka przeniosła swoją aktywność, w zakresie promocji czytelnictwa, do sieci i realizowała wydarzenia w formie online przy pomocy takich narzędzi jak Clickmeeting lub Zoom. W ostatnich latach różnorodne w formie i treści działania kulturalne i edukacyjne, kierowane były do wszystkich grup odbiorców – dzieci w wieku przedszkolnym, dzieci i młodzież w wieku szkolnym, studentów, osób dorosłych, w tym seniorów. Wśród propozycji znalazły się spotkania autorskie, warsztaty literackie, plastyczne, rękodzielnicze i komputerowe, wystawy prac plastycznych i fotograficznych, wieczory poetyckie, akcje czytelnicze, konkursy, zajęcia animacyjne dla dzieci, ale także imprezy plenerowe i spotkania online. Liczbowe dane o uczestnikach wydarzeń kulturalnych w 2022 r. organizowanych przez bibliotekę obrazuje poniższa tabela:

*Tabela 5. Liczba uczestników wydarzeń oraz samych wydarzeń w Bibliotece*

|                             | <b>2022 r.</b>     |
|-----------------------------|--------------------|
| Liczba uczestników wydarzeń | 49.394 uczestników |
| Liczba wydarzeń             | 1.656 wydarzeń     |

Biblioteka w swoich działaniach zwraca także uwagę na osoby starsze i niepełnosprawne /niewidome, niedowidzące, głuche i z innymi niesprawnościami/. Dla osób z dysfunkcjami wzroku oferuje dedykowane urządzenia (m.in. czytaki, powiększalniki tekstu) oraz usługi wypożyczania książek dźwiękowych i z dużą czcionką. Z myślą o osobach ze specjalnymi potrzebami, zasoby książek elektronicznych i audiobooków będą powiększane w WiMBP. Biblioteka będzie miejscem spotkań czytelniczych i zajęć kulturalnych dla osób starszych (organizując zajęcia z zakresu edukacji komputerowej, warsztaty pozwalające poznać technologie informatyczne przydatne w życiu codziennym, przygotowując spotkania dotyczące profilaktyki prozdrowotnej, a także edukacji ekonomicznej). Dla osób w różnym wieku odbywają się cykliczne spotkania w ramach Dyskusyjnych Klubów Książki, Klubu Pasjonatów, Regionalnego Stowarzyszenia Twórców Kultury, Rzeszowskich Czwartków Literackich, Klubu Radość Czytania, Klubów Malucha, Klubu „Spotkania z Literaturą”, Literackiej Blogosfery, Przestrzeni Książki Ukraińskiej itd. W latach 2024-2028 WiMBP zwiększy ofertę różnorodnych działań kulturalnych uwzględniających potrzeby osób w różnym wieku.

## **Wystawy, działania artystyczne i działania edukacyjne**

*(koncerty/spektakle –harmonogram, źródła finansowania)*

W latach 2024-2028 realizowane będą różnorodne działania kulturalne i edukacyjne zarówno w lokalach bibliotek, jak i w przestrzeni miasta, ale także w bibliotekach samorządowych na Podkarpaciu. Organizowane będą imprezy cykliczne, które cieszą się dużym zainteresowaniem oraz uznaniem publiczności i stanowią stałą ofertę kulturalną instytucji, ponadto proponowane będą nowe wydarzenia w zmienionej lub zupełnie nowej formie. Promocja czytelnictwa odbywać się będzie poprzez organizację wydarzeń, spotkań, konkursów, warsztatów, akcji czytelniczych, promocji książek i innych działań, które wpisane zostaną w kalendarz imprez WiMBP. W latach 2024-2028 WiMBP przykładać będzie dużą wagę do organizacji różnorodnych działań kulturalnych poświęconych promocji czytelnictwa i kreacji nowych form uczestnictwa w kulturze, których stałym wyróżnikiem będzie książka. Szczególne miejsce zajmować będzie ponadto promocja pisarzy i twórców wywodzących się z regionu. Stosowane będą sprawdzone formy działań kulturalnych i edukacyjnych WiMBP, jak również nowe, skierowane szczególnie do seniorów, najmłodszych dzieci oraz młodzieży. Do proponowanych wydarzeń i działań promujących czytelnictwo należeć będą, m.in.:

1. Wydarzenia cykliczne, organizowane co roku, w które włączy się biblioteka:
  - Międzynarodowy Dzień Pamięci o Ofiarach Holocaustu na Podkarpaciu,
  - Międzynarodowy Dzień Języka Ojczystego,
  - Międzynarodowy Dzień Pisarzy,
  - Światowy Dzień Poezji,
  - Międzynarodowy Dzień Książki dla Dzieci,
  - Dzień Ziemi,
  - Światowy Dzień Książki i Praw Autorskich,
  - Dzień Flagi Rzeczypospolitej Polskiej,
  - Święto Paniagi,
  - Tydzień Bibliotek,
  - Noc Biblioteki w ramach Ogólnopolskiej Nocy Muzeów,

- Cała Polska Czyta Dzieciom – Ogólnopolski Tydzień Czytania Dzieciom,
  - Narodowe Czytanie,
  - Europejskie Dni Dziedzictwa,
  - Ogólnopolski Dzień Głośnego Czytania,
  - Ogólnopolska Noc Bibliotek dla Dzieci,
  - Narodowe Święto Niepodległości,
  - Letnie Ogrody Literackie,
  - Festiwal Kultury Lasowiackiej (biblioteka będzie realizatorem imprez towarzyszących) i inne.
2. Ogólnopolskie projekty, w których weźmie udział WiMBP w Rzeszowie:
    - Dyskusyjne Kluby Książki,
    - Mała Książka – Wielki Człowiek (ogólnopolska akcja promująca czytelnictwo wśród dzieci w wieku 3-6 lat).
  3. Spotkania autorskie z pisarzami, dziennikarzami, podróżnikami, twórcami kultury i ciekawymi ludźmi.
  4. Wystawy zbiorów bibliotecznych (cymeliów, dokumentów życia społecznego, grafiki, książek), ekspozycje twórczości osób związanych z Podkarpaciem, wystawy nawiązujące do przypadających w danym roku rocznic i jubileuszy (w 2024 roku będą to wydarzenia związane z Rokiem - Rodziny Ulmów, Czesława Miłosza, Melchiora Wańkowicza, Witolda Gombrowicza).
  5. Konkursy dla dzieci, młodzieży i osób dorosłych:
    - Ogólnopolski Konkurs Poetycki „O Pióro Pegaza”,
    - Najaktywniejszy Czytelnik Lata,
    - Najaktywniejszy Czytelnik Zimy.
  6. Zajęcia edukacyjne dla dzieci, warsztaty i spotkania z książką w ramach akcji: „Zima w bibliotece” oraz „Lato z książką”.

W 2024 roku WiMBP w Rzeszowie będzie realizatorem dużego przedsięwzięcia czytelniczego - Ogólnopolskiego Festiwalu Literackiego „Łączy nas bajka”, którego założeniem są: promocja dobrej książki dziecięcej, pokazanie bogactwa literatury dla najmłodszych, spotkania z pisarzami, ilustratorami i tłumaczami książek dla dzieci oraz prezentacja wydawców. Spotkania z twórcami odbywać będą się w Rzeszowie, ale także w bibliotekach w innych miastach woj. podkarpackiego. Elementem Festiwalu Literackiego będzie ogólnopolska konferencja poświęcona literaturze

dziecięcej. WiMBP pozyskała dotację na ten cel ze środków Województwa Podkarpackiego.

Idąc z duchem czasu, realizowane będą wydarzenia atrakcyjne wizualnie, interaktywne i angażujące ich odbiorców, wykraczające poza kanon typowych działań promujących czytelnictwo, jak imprezy wykorzystujące flashmob, gry terenowe, instalacje książkowe, elementy performance, happeningu, widowiska teatralnego czy muzycznego. Sprawdzone i uznaną przez odbiorców ofertą będą wydarzenia organizowane w formie plenerowej w przestrzeni miejskiej, które pozwalają lepiej trafić z przekazem do większej liczby osób, które nie są bywalcami bibliotek.

Wydarzenia kulturalne planowane do realizacji, organizowane będą z dotacji podmiotowej i celowej Organizatorów, oraz w przypadku ich pozyskania - środków finansowych Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Instytutu Książki oraz Rzeszowskiego Budżetu Obywatelskiego, ale także z innych możliwych źródeł.

## **Działalność naukowa**

*(w tym wydawnicza)*

Działania wydawnicze i naukowe WiMBP w latach 2024-2028 będą rozwijane i wzbogacane. Biblioteka będzie opracowywała i publikowała następujące wydawnictwa:

- analizy i opracowania statystyczne poświęcone bibliotekom publicznym w województwie podkarpackim i w Rzeszowie,
- kalendaria rocznic związanych z literaturą,
- tematyczne zestawienia bibliograficzne poświęcone ważnym zagadnieniom, wydarzeniom i osobom związanym z regionem,
- wydawnictwa okolicznościowe, jednodniówki np. z okazji Narodowego Czytania.

Biblioteka zwiększy swoją aktywność w zakresie przygotowywania opracowań poświęconych bibliotekarstwu, z przeznaczeniem do publikacji w ogólnopolskich czasopismach dziedzinowych. Opublikowane zostaną wydawnictwa okolicznościowe związane ze zbliżającym się jubileuszem 80-lecia działalności WiMBP.

Każdego roku w okresie objętym programem biblioteka opracuje i opublikuje zestawienia statystyczne z analizą stanu czytelnictwa i bibliotek w regionie pt. „Biblioteki publiczne województwa podkarpackiego w liczbach”, „Biblioteki publiczne miasta Rzeszowa w liczbach” oraz „Oddziały i filie dla dzieci w województwie podkarpackim”.

Na stronie nowego portalu internetowego biblioteki zamieszczane będą wersje cyfrowe wydawnictw własnych biblioteki: roczników bibliografii regionalnej, publikacji statystycznych, kalendarów i zestawień tematycznych.

## **Zarządzanie zbiorami**

*(charakterystyka zbiorów, w tym archiwa i biblioteki, polityka zakupów, wypożyczenia, konserwacja, polityka digitalizacji, re-use, magazynowanie, itp.)*

Zarządzanie zbiorami w latach 2024-2028 uwzględni:

- analizę potrzeb czytelniczych użytkowników WiMBP,
- kształtowanie polityki gromadzenia zbiorów z uwzględnieniem preferencji czytelników (stosowanie narzędzi umożliwiających zgłaszanie potrzeb czytelników w zakresie zakupu książek, takich jak aplikacja „zaproponuj zakup książki”),
- poznawanie i zgłębianie rynku wydawniczego i księgarskiego przez osoby zajmujące się gromadzeniem zbiorów w WiMBP,
- stałe powiększanie księgozbiorów o nowości wydawnicze, a także zbiory pozyskane w formie darów i egzemplarza obowiązkowego,
- różnicowanie zakupów zbiorów z uwzględnienie potrzeb czytelników filii i oddziałów WiMBP,
- gromadzenie zbiorów uwzględniających potrzeby czytelnicze i zainteresowania lekturowe dzieci i młodzieży (w tym literatura poruszająca problemy młodzieży, komiksy, książki zabawki dla najmłodszych, książki sensoryczne),
- zakupy zbiorów dla specjalnych grup użytkowników, w tym: osób niewidomych, niedowidzących, z dysfunkcjami słuchu, starsze (książki w brajlu, książki z dużą czcionką, książki dźwiękowe, filmy z audiodeskrypcją, filmy z podpisami lub tłumaczone na język migowy),

- gromadzenie zbiorów regionalnych związanych tematycznie z regionem Podkarpacia, oraz publikacji autorów wywodzących się z regionu (m.in. książek, czasopism regionalnych i lokalnych, kartografii, dokumentów archiwalnych, filmów i audiobooków, dokumentów życia społecznego),
- konserwacje i działania utrzymujące w dobrym stanie księgozbiory zabytkowe (starodruki, rękopisy, archiwalia),
- poddawanie digitalizacji cennych egzemplarzy bibliotecznych znajdujących się w zbiorach WiMBP w Rzeszowie oraz ich prezentacja online w Podkarpackiej Bibliotece Cyfrowej, tak aby dać większej liczbie osób możliwość korzystania z nich.

Stan księgozbioru WiMBP w Rzeszowie na koniec 2022 roku wynosił 516.648 woluminów, w tym 488.904 woluminy książek i 27.744 woluminy czasopism oprawnych. Liczba zbiorów specjalnych WiMBP w Rzeszowie to 49.060 jednostek. Podstawą gromadzenia zbiorów jest zakup, który w 2022 r. osiągnął poziom 18.278 woluminów książek i 1.479 jednostek zbiorów specjalnych. Biblioteka pozyskuje też dary oraz pozycje w zamian za egzemplarze zagubione lub zniszczone.

Przewidywane plany rozwoju księgozbiorów bibliotecznych w liczbach egzemplarzy w latach 2024-2028, uwzględnia tabela „Cele/działania/wskaźniki”.

Ze względu na powiększające się zbiory biblioteczne w placówkach wojewódzkich WiMBP, pilną sprawą jest podjęcie prac związanych z budową nowej siedziby głównej biblioteki, z miejscem na księgozbiory z dostępem otwartym dla czytelników, a także z obszernymi przestrzeniami zamkniętymi (z przeznaczeniem na magazyny zbiorów). Nowy budynek będzie spełniał potrzeby bezpiecznego przechowywania zbiorów cennych i nowoczesnego udostępniania powiększających się zbiorów bibliotecznych.

## **Zarządzenie instytucją**

*(w tym zasoby ludzkie i struktura organizacyjna, ewentualne postulowane zmiany, współpraca z organizacjami wspierającymi i związkami zawodowymi, ewentualne układ zbiorowy – polityka kształtowania płac, zasady komunikacji wewnętrznej, wolontariat)*

W strukturze WiMBP w Rzeszowie funkcjonują działy, oddziały, filie biblioteczne, sekcje oraz jednoosobowe stanowiska pracy. Struktura organizacyjna WiMBP w Rzeszowie przedstawia się następująco:

Działy:

- 1) Informacyjno-Bibliograficzny
- 2) Instrukcyjno-Metodyczny
- 3) Gromadzenia i Przechowywania Zbiorów
- 4) Opracowania Zbiorów
- 5) Udostępniania Zbiorów
- 6) Komputeryzacji Procesów Bibliotecznych
- 7) Księgowości
- 8) Administracyjno-Gospodarczy

Oddziały:

- 1) Czytelnia Główna
- 2) dla Dzieci i Młodzieży
- 3) Wypożyczalnia Główna
- 4) Wypożyczalnia Muzyczna

Sekcje:

- 1) Bibliografii i Informacji Regionalnej
- 2) Pracownia Digitalizacji
- 3) Magazyn Rezerwowy i Składowy
- 4) Intrologatoria

Samodzielne stanowiska:

- 1) ds. organizacji i kadr
- 2) ds. bezpieczeństwa i higieny pracy
- 3) ds. obronności, zarządzania kryzysowego, ochrony ludności i obrony cywilnej oraz ochrony przeciwpożarowej
- 4) radca prawny
- 5) ds. pozyskiwania funduszy
- 6) inspektor ochrony danych

oraz 18 filii miejskich.

Sieć filii miejskich uzupełniają jeszcze 2 punkty biblioteczne, które powołano z myślą o bardziej skutecznym dotarciu z książką do najmłodszych.

Punkty biblioteczne na terenie Rzeszowa:

Punkt w Przedszkolu Publicznym nr 3 (prowadzony przez Filię nr 13).

Punkt w Przedszkolu Publicznym nr 40 (prowadzony przez Filię nr 20).

W instytucji zatrudnionych jest ogółem 125 pracowników (123,5 etatu) - na stanowiskach bibliotekarskich, administracyjnych i obsługi oraz innych /wg. stanu na koniec 2022 r. W latach 2021-2023 dokonano wielu zmian na stanowiskach bibliotekarskich. Utworzono, m.in. stanowisko instruktora w Dziale Udostępniania zbiorów oraz wzmocniono kadrowo zespół zajmujący się promocją biblioteki. Liczne przesunięcia pracowników, w tym awanse, zmiany zakresów ich obowiązków wpłynęły na racjonalizację zatrudnienia w poszczególnych działach i oddziałach WiMBP i usprawniły funkcjonowanie biblioteki.

W ciągu ostatnich lat w WiMBP odbywały się staże i praktyki studenckie, do działań biblioteki angażowano także wolontariuszy.

W kolejnych latach analizowana będzie struktura organizacyjna instytucji oraz weryfikacji podlegać będą stanowiska pracownicze i kierownicze w bibliotece.

Planowane jest, m.in. utworzenie biblioteki dla młodzieży, która będzie miejscem realizacji spotkań i wydarzeń dedykowanych młodym użytkownikom.

W kolejnych latach, ważną kwestią w instytucji będzie podnoszenie kompetencji pracowników biblioteki, rozszerzenie systemu szkoleń pracowniczych, stałe podnoszenie umiejętności i wiedzy kadry WiMBP. Działania te powinny dodatkowo motywować pracowników i zachęcać do dalszego samokształcenia. Elementem niezbędnym w rozwoju motywacji pracowników są satysfakcjonujące wynagrodzenia, które w dobie inflacji, wymagają stałych regulacji i wzrostu. Dyrektor WiMBP będzie zabiegał u Organizatorów o dotacje na podwyższenie wynagrodzeń pracowniczych.

W zależności od możliwości finansowych instytucji, wyróżniającym się i zaangażowanym w rozwój pracowników będą wypłacane nagrody.

Elementem organizacji wymagającym stałego doskonalenia i dopracowania będzie wewnętrzna komunikacja w instytucji, w tym system przekazywania i obiegu informacji w bibliotece. W trakcie kolejnej kadencji Dyrektor współpracował będzie z organizacjami działającymi w WiMBP – Związkiem zawodowym pracowników

bibliotek oraz Stowarzyszeniem Bibliotekarzy Polskich – Zarządem Głównym i Zarządem Okręgu Województwa Podkarpackiego.

## **Majątek nieruchomy**

*(nieruchomości, status własnościowy, proponowane ewentualne działania regulacyjne)*

Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna w Rzeszowie jest wieczystą użytkowniczką działki nr 840 Bi położonej w Rzeszowie - Śródmieściu [obręb 207] o powierzchni 0,1227 ha oraz właścicielką położonego na niej budynku stanowiącego odrębną nieruchomość - wpisanych do księgi wieczystej KW nr 90351, prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Rzeszowie VII Wydział Ksiąg Wieczystych. W budynku tym mieści się główna siedziba WiMBP przy ul. Sokoła 13, w której oprócz Czytelni Głównej i dużego magazynu książek, mieszczą się działy i samodzielne stanowiska pracy niezbędne do funkcjonowania instytucji.

Do części wojewódzkiej należą także agendy takie jak Wypożyczalnia Główna, Oddział dla Dzieci i Młodzieży, Wypożyczalnia Muzyczna, Pracownia Digitalizacji i Pracownia Dokumentów Życia Społecznego, Archiwum Zakładowe oraz Magazyn Składowy i Rezerw, które podobnie jak 18 filii należących do części miejskiej WiMBP - funkcjonują w lokalach, które nie stanowią majątku Biblioteki. Są one wynajmowane od administratorów, którymi są w większości wspólnoty mieszkaniowe i spółdzielnie. WiMBP podjęła działania, które zmierzają do rozwiązania problemów lokalowych dotyczących części wojewódzkiej i budowy nowej siedziby głównej biblioteki na działce zlokalizowanej w centrum Rzeszowa. W 2024 r. planowane jest przeprowadzenie i rozstrzygnięcie dwuetapowego konkursu architektoniczno-urbanistycznego na nową siedzibę główną WiMBP w Rzeszowie, pod nazwą Biblioteka Nowa, na działce w okolicach ulic J. Piłsudskiego i A. Towarnickiego w Rzeszowie.

## **Inwestycje**

*(plan ujęty w harmonogram wraz ze źródłami finansowania)*

W poniższym zestawieniu uwzględniono plany inwestycji budowlanych, zakupów inwestycyjnych i remontów. Realizacja planu przedsięwzięć ujętych w tabeli uzależniona jest od pozyskania środków finansowych na ten cel od Organizatorów – Województwa Podkarpackiego oraz Miasta Rzeszowa, a w przypadku budowy Biblioteki Nowej – środków z budżetu Państwa i Unii Europejskiej. O wskazane w tabeli środki finansowe na inwestycje i remonty zabiegał będzie Dyrektor WiMBP.

Tabela 6. Harmonogram inwestycji

| Zadanie                                                                                                                                                                     | Czas realizacji | Koszty inwestycji | Źródła finansowania                                                                       |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------|-------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Część wojewódzka</b>                                                                                                                                                     |                 |                   |                                                                                           |
| 1. Budowa Biblioteki Nowej – siedziby głównej WiMBP wraz z parkingami i otoczeniem wokół obiektu /audytorium jako osobny obiekt stanowić będzie inwestycję Miasta Rzeszowa/ | 2024-2030 r.    | 250.000.000,00    | Województwo Podkarpackie, Miasto Rzeszów, środki z budżetu Państwa oraz Unii Europejskiej |
| 2. Modernizacja wyposażenia Pracowni Digitalizacji przy ul. Dąbrowskiego 58                                                                                                 | 2024 r.         | 60.000,00         | Budżet Państwa /MKiDN/                                                                    |
| 3. Zakup samochodu typu bus na potrzeby przewozu osób (w związku z realizacją statutowych obowiązków WiMBP)                                                                 | 2024 r.         | 200.000,00        | Województwo Podkarpackie                                                                  |
| 4. Remont i unowocześnienie wyposażenia Wypożyczalni Głównej przy ul. Dąbrowskiego 33a                                                                                      | 2025 r.         | 250.000,00        | Województwo Podkarpackie                                                                  |
| 5. Remont i aranżacja Wypożyczalni Muzycznej przy ul. Żeromskiego 2 połączone ze zmianą jej funkcji                                                                         | 2025 r.         | 300.000,00        | Województwo Podkarpackie                                                                  |
| 7. Modernizacja serwerowni WiMBP – unowocześnienie sprzętu i oprogramowania                                                                                                 | 2027 r.         | 200.000,00        | Województwo Podkarpackie                                                                  |
| 8. Wymiana przestarzałego i wyeksploatowanego sprzętu informatycznego w placówkach wojewódzkich WiMBP                                                                       | 2028 r.         | 150.000,00        | Województwo Podkarpackie                                                                  |
| <b>Część miejska</b>                                                                                                                                                        |                 |                   |                                                                                           |
| 1. Remont lokalu Filii nr 2 przy ul. Fredry 5                                                                                                                               | 2024 r.         | 400.000,00        | Miasto Rzeszów                                                                            |
| 2. Remont lokalu Filii nr 3 przy ul. Krzyżanowskiego 6                                                                                                                      | 2025 r.         | 400.000,00        | Miasto Rzeszów                                                                            |
| 3. Remont lokalu Filii nr 4 przy ul. Ofiar Katynia 15                                                                                                                       | 2026 r.         | 85.000,00         | Miasto Rzeszów                                                                            |
| 4. Zakup i montaż klimatyzatorów dla filii miejskich                                                                                                                        | 2026 r.         | 51.000,00         | Miasto Rzeszów                                                                            |
| 5. Modernizacja sprzętu i oprogramowania informatycznego w filiach                                                                                                          | 2027 r.         | 100.000,00        | Miasto Rzeszów                                                                            |
| 6. Unowocześnienie wyposażenia meblowego oraz aranżacja wnętrz kilku filii                                                                                                  | 2028 r.         | 150.000,00        | Miasto Rzeszów                                                                            |

## **Komunikacja zewnętrzna**

*(w tym strategia komunikacji, promocja i marketing).*

W latach 2024-2028 r. WiMBP będzie instytucją otwartą na użytkowników, zmieniającą się dla nich, dostosowującą się do współczesnych czasów i komunikującą się z szeroko pojmowanym otoczeniem. Pracownicy biblioteki podejmą się wielu działań w zakresie promocji i komunikacji z odbiorcami usług, mieszkańcami miasta i regionu, próbując zainteresować ofertą również takie osoby, które z niej jeszcze nie korzystały. Doceniając znaczenie mediów i komunikacji z otoczeniem, biblioteka będzie doskonaliła wypracowane modele komunikowania się z mediami, partnerami, organizacjami pozarządowymi, instytucjami, firmami i osobami. WiMBP wzmocni współpracę z lokalnymi mediami, m.in. z telewizją, radiem, prasą lokalną, regionalnymi portalami internetowymi. Przekaz, który będzie miał dotrzeć do odbiorców powinien uwzględniać szerokie spektrum usług i oferty biblioteki, m.in. informacje o zbiorach, nowościach wydawniczych trafiających do bibliotek, spotkaniach, konkursach, warsztatach, akcjach czytelniczych, wystawach, festiwalach, imprezach plenerowych i innych wydarzeniach. Strategia komunikacji dotyczyć będzie różnych „kanałów” komunikacji i grup odbiorców. Działania promocyjne będą uwzględniać także przekazywanie informacji o zasobach cyfrowych (m.in. o Podkarpackiej Bibliotece Cyfrowej), dostępie do serwisów e-booków i audiobooków, ciekawych rozwiązaniach informatycznych, które znajdują zastosowanie w bibliotekach. Wszystkie działania promocyjne wymagają weryfikacji i przemyślenia strategii, tak by skutecznie poszerzać krąg uczestników wydarzeń i odbiorców usług biblioteki.

## Gospodarka finansowa

(struktura przychodów, działalność gospodarcza, plan zwiększenia/utrzymania przychodów)

Tabela 7. Gospodarka finansowa

| Kategoria przychodu                           | Przewidywane wykonanie planu 2023 r. | 2024 r.              | 2025 r.              | 2026 r.              | 2027 r.              | 2028 r.              |
|-----------------------------------------------|--------------------------------------|----------------------|----------------------|----------------------|----------------------|----------------------|
| <b>Przychody, w tym:</b>                      | <b>12 537 473,00</b>                 | <b>13 418 660,00</b> | <b>14 904 500,00</b> | <b>15 298 000,00</b> | <b>15 535 000,00</b> | <b>15 829 000,00</b> |
| <b><u>część wojewódzka</u></b>                |                                      |                      |                      |                      |                      |                      |
| <b>Organizator - Województwo Podkarpackie</b> | <b>7 103 593,00</b>                  | <b>7 874 009,00</b>  | <b>8 133 500,00</b>  | <b>8 361 000,00</b>  | <b>8 468 000,00</b>  | <b>8 609 000,00</b>  |
| Dotacja podmiotowa                            | 6 415 583,00                         | 7 121 170,00         | 7 265 000,00         | 7 400 000,00         | 7 500 000,00         | 7 650 000,00         |
| Dotacje celowe                                | 321 538,00                           | 250 500,00           | 410 000,00           | 435 000,00           | 440 000,00           | 420 000,00           |
| Inne dotacje i subwencje                      | 317 117,00                           | 450 839,00           | 405 000,00           | 470 000,00           | 470 000,00           | 480 000,00           |
| Przychody własne                              | 49 355,00                            | 51 500,00            | 53 500,00            | 56 000,00            | 58 000,00            | 59 000,00            |
| <b><u>część miejska</u></b>                   |                                      |                      |                      |                      |                      |                      |
| <b>Organizator - Miasto Rzeszów</b>           | <b>5 433 880,00</b>                  | <b>5 544 651,00</b>  | <b>6 771 000,00</b>  | <b>6 937 000,00</b>  | <b>7 067 000,00</b>  | <b>7 220 000,00</b>  |
| Dotacja podmiotowa                            | 5 186 765,00                         | 5 323 651,00         | 6 410 000,00         | 6 540 000,00         | 6 670 000,00         | 6 803 000,00         |
| Dotacje celowe                                | 132 000,00                           | 50 000,00            | 190 000,00           | 208 000,00           | 208 000,00           | 218 000,00           |
| Inne dotacje i subwencje                      | 70 000,00                            | 125 000,00           | 125 000,00           | 140 000,00           | 140 000,00           | 150 000,00           |
| Przychody własne                              | 45 115,00                            | 46 000,00            | 46 000,00            | 49 000,00            | 49 000,00            | 49 000,00            |

*Dane w tabeli nie uwzględniają dotacji remontowych i inwestycyjnych. Podane liczby przedstawiają prognozę potrzeb budżetowych WiMBP na lata 2024-2028.*

*Dyrektor WiMBP w Rzeszowie będzie wnioskował do Organizatorów o pozyskanie dotacji na wskazanym w tabeli poziomie.*

## **Współpraca krajowa i zagraniczna**

W latach 2024-2028 biblioteka podejmie współpracę z instytucjami, organizacjami i innymi podmiotami oraz osobami w zakresie kultury i edukacji, rozwijania działalności merytorycznej, prowadzenia wspólnych projektów, wymiany materiałów informacyjnych oraz realizacji działań promocyjnych.

Współpraca dotyczyć będzie instytucji i organizacji działających w Rzeszowie, w regionie Podkarpacia oraz w kraju. Ważnymi partnerami podejmowanych działań przez WiMBP będą biblioteki publiczne oraz biblioteki innych sieci (naukowe, szkolne, pedagogiczne), lokalne stowarzyszenia działające w sferze kultury i literatury, a także regionalne i krajowe instytucje kultury, uczelnie wyższe, szkoły i przedszkola, organizacje wspierające rozwój lokalny, stowarzyszenia zrzeszające osoby z niepełnosprawnościami i seniorów. W latach 2024-2028 WiMBP podejmie współpracę z nowymi partnerami, ale również kontynuowana będzie, nawiązana wcześniej, współpraca z różnymi organizacjami i instytucjami, m.in. z rzeszowskim Stowarzyszeniem Literacko-Artystycznym „FRAZA”, Oddziałem Towarzystwa Literackiego im. A. Mickiewicza, Kołem Naukowym Kulturoznawstwa UR, Uniwersytetem Trzeciego Wieku, Regionalnym Stowarzyszeniem Twórców Kultury w Rzeszowie, Punktem Informacji Europejskiej Europe Direct – Rzeszów, Stowarzyszeniem Ekoskop, Fundacją Rzeszowską, Muzeum Dobranocek, Rzeszowskim Domem Kultury, Wojewódzkim Domem Kultury, Młodzieżowym Domem Kultury, Instytutem Pamięci Narodowej, Fundacją Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego, Rzeszowskim Stowarzyszeniem Fotograficznym, Fundacją Podkarpackie Hospicjum dla Dzieci, Klinicznym Szpitalem Wojewódzkim nr 2, Schroniskiem Felineus i Schroniskiem Kundelek w Rzeszowie, Studium Teatralnym KRAK-ART oraz Studium Małych Form Teatralnych „ART-RE”, Estradą Rzeszowską i Rzeszowskimi Piwnicami, a także z mediami lokalnymi.

Ważnym projektem, który będzie rozwijany w kolejnych latach jest Podkarpacka Biblioteka Cyfrowa. Jej funkcjonowanie opiera się na współpracy instytucjonalnej z następującymi placówkami: Biblioteką Uniwersytetu Rzeszowskiego, Biblioteką Akademicką Wyższej Szkoły Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie, Państwową Wyższą Szkołą Zawodową w Krośnie, Muzeum Marii Konopnickiej w Żarnowcu, Muzeum Podkarpackim w Krośnie, Pedagogiczną Biblioteką Wojewódzką w Krośnie,

Muzeum - Zamkiem w Łańcucie, Biblioteką Pedagogiczną w Tarnobrzegu, Muzeum Budownictwa Ludowego w Sanoku, Muzeum Narodowym Ziemi Przemyskiej w Przemyśle, Pedagogiczną Biblioteką Wojewódzką w Przemyśle, Muzeum Etnograficznym im. F. Kotuli Oddziałem Muzeum Okręgowego w Rzeszowie, Muzeum Okręgowym w Rzeszowie, Muzeum w Jarosławiu Kamienicą Orsettich, Wojewódzkim Domem Kultury w Rzeszowie, Salezjańską Szkołą Organistowską w Przemyśle, Wyższą Szkołą Gospodarki i Zarządzania w Mielcu.

Projekt PBC dotyczy digitalizacji zbiorów i udostępnienia ich szerszej publiczności za pośrednictwem Internetu. Cyfryzacja zbiorów piśmienniczych, szczególnie tych cennych i wymagających specjalnego traktowania, jest działaniem ważnym w aspekcie ochrony i zachowania dziedzictwa kulturowego. Dlatego koniecznym jest utrzymywanie współpracy instytucjonalnej w zakresie digitalizacji zbiorów w ramach Podkarpackiej Biblioteki Cyfrowej i zapraszanie do współtworzenia zasobów cyfrowych kolejnych instytucji, stowarzyszeń i osób.

Szczególne znaczenia dla WiMBP w Rzeszowie ma współpraca z bibliotekami publicznymi z województwa podkarpackiego (powiatowymi, miejskimi i gminnymi), która prowadzona będzie w wielu aspektach i formach, m.in. poprzez organizację warsztatów i szkoleń dla bibliotekarzy, spotkań, konferencji i seminariów. Do stałych form współpracy z bibliotekami, należy, m.in. organizacja corocznych konferencji dyrektorów bibliotek powiatowych województwa podkarpackiego, poświęconych ważnym problemom bibliotek publicznych, seminariów tematycznych dla bibliotekarzy z udziałem prelegentów z innych bibliotek, ekspertów i znawców danej tematyki. Formą współpracy regionalnej bibliotek publicznych stopnia powiatowego jest współtworzenie Bibliografii Regionalnej Województwa Podkarpackiego - ważnej bazy danych z informacją o piśmiennictwie dotyczącym regionu. WiMBP będzie współpracowała z organizatorami bibliotek samorządowych w regionie, w kwestiach związanych z funkcjonowaniem i rozwojem publicznych bibliotek na Podkarpaciu. Biblioteka kontynuowała będzie także współpracę z innymi bibliotekami w Polsce – użytkownikami zintegrowanego, informatycznego systemu SOWA2-SQL oraz z twórcami tego oprogramowania, w ramach ogólnopolskiego Konsorcjum Bibliotek SOWA. Ponadto WiMBP w Rzeszowie prowadziła będzie współpracę z wieloma bibliotekami w Polsce w zakresie wypożyczeń międzybibliotecznych, wymiany doświadczeń i informacji o dobrych praktykach bibliotekarskich, szkoleń, warsztatów, konferencji i organizacji wyjazdów studyjnych.

Ważną formą współpracy i wymiany doświadczeń w zakresie zarządzania biblioteką będzie Konferencja Dyrektorów Wojewódzkich Bibliotek Publicznych. Coroczne spotkania w ramach tego gremium służyć będą wypracowaniu opinii w sprawach dotyczących bibliotek, konsultowaniu aktów prawnych i programów regulujących funkcjonowanie bibliotek, podejmowaniu działań integrujących biblioteki wojewódzkie. Współpraca WiMBP dotyczyć będzie także organizacji bibliotekarskich działających w kraju, w szczególności Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich oraz Polskiego Związku Bibliotek – organizacji, które zrzeszają osoby związane zawodowo lub naukowo z bibliotekarstwem i informacją naukową i dbają o rozwój i prestiż zawodu bibliotekarza.

WiMBP zamierza kontynuować i rozwijać współpracę międzynarodową. W ostatnich latach instytucja podjęła współpracę ze Stowarzyszeniem Projektów Międzynarodowych INPRO, Czeską Biblioteką w Lysej nad Labem, Konsulatem Amerykańskim w Krakowie oraz Narodową Agencją Erasmus+.

## Inne

Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna w Rzeszowie ma istotne znaczenie w promocji czytelnictwa i rozwoju kultury w mieście i w regionie Podkarpacia, a jej działalność i aktywność wpływa na rozwój publiczności kultury i wzrost uczestnictwa w kulturze. Ma ważny wkład w rozwój kadr kultury i kształt bibliotekarstwa publicznego na Podkarpaciu. Program działania WiMBP na lata 2024-2028 zakłada zwiększenie aktywności biblioteki na różnych polach oraz zwraca uwagę na aspekt kreowania pozytywnego wizerunku regionalnej instytucji kultury jaką jest WiMBP w Rzeszowie. Skuteczne zarządzanie instytucją opierać będzie się, m.in. na ukierunkowaniu działań biblioteki na realizacji misji i celów statutowych oraz kształtowaniu różnorodnej aktywności instytucji, w tym kreowaniu nowych form jej obecności w kulturze.

Rzeszów, dn. 27.11.2023 r.

*Bożena Janda*  
(podpis kandydata)